

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА**

**ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНО-
ГУМАНІТАРНИХ НАУК**

Кафедра історії України

СОЦІОКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ УРБАНІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ТЕРЕНАХ УКРАЇНИ

Анна ГЕДЬО, докторка історичних наук,
професорка, завідувачка кафедри історії
України Факультету суспільно-гуманітарних
наук Київського університету імені Бориса
Грінченка

Актуальність

Урбанізація стала важливим показником модернізації – переходу від аграрного (традиційного) суспільства до індустріального, а згодом і до постіндустріального світу

Міському соціокультурному простору здавна була притаманна інноваційність – тут генерувалися ідеї, поширювалися нові соціальні практики та технічні винаходи

У містах зосереджуються вузли інформаційно-комунікаційних процесів

У нашій країні традиції міських форм життя людності сягають античної доби, вони включають надбання матеріальної та духовної культури від середньовічної Русі до модерної України

На особливу увагу заслуговує міська історія теренів сучасної України

Насамперед треба звернутися до історії Києва, зокрема ґрунтовно дослідити:

символізм його
столичного статусу

значення у
міжнародних
відносинах

тривалий досвід
адміністративних практик і
самоврядування

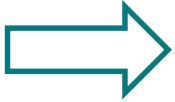
повсякденне життя
киян різних часів

творчий доробок
київських інтелектуалів
та мистців

проблему міської
ідентичності

Мета та завдання

М Е Т А

на підставі історіографічних студій та опрацювання опублікованих і архівних джерел виявити загальні тренди та регіональні особливості урбанізації на теренах сучасної України з особливою увагою до київської історичної проблематики

З А В Д А Н Н Я

Проаналізувати джерельну базу й історіографію проблеми

З'ясувати наслідки війн, повстань, революційних зрушень для жителів українських міст

Дослідити еволюцію соціальної й етнічної структури міського населення міст на українських теренах

Проаналізувати форми управління містами й діяльність органів місцевого самоврядування в умовах інкорпорації українських земель до складу інших держав

З'ясувати вплив міського середовища на інтелектуальне й духовне життя українських земель

Мета та завдання

З

А

В

Д

А

Н

Н

Я

Дослідити внесок у вітчизняну культуру науковців-істориків, які працювали в освітніх закладах Києва

Вивчити ресурси міст Наддніпрянської України, передовсім Києва, для розвитку історичного туризму

Визначити місце українських гуманітаріїв радянської України в соціокультурних трансформаціях тоталітарного суспільства

Проаналізувати зміст і особливості реалізації імперської (радянської) національної політики щодо міського населення українських земель

Визначити роль українських міст як осередків комунікації еліт другої половини ХІХ–ХХ ст.

Дослідити авто-наративи й тревелоги як джерело для реконструкції образів українських міст ХІХ–ХХ ст.

Простежити перебіг урбанізаційних процесів в умовах громадянського протистояння й московської експансії

Об'єкт та предмет

ОБ'ЄКТ

соціокультурний простір міст на теренах сучасної
України домодерних і модерних часів

ПРЕДМЕТ

соціально-економічні, політичні та культурні аспекти
урбанізаційних процесів на теренах сучасної України

Теоретична значущість

1

Обґрунтування теоретичних засад і категоріального апарату проблематики урбанізаційних явищ в Україні на відповідних етапах історичного процесу

2

Обґрунтування періодизації урбанізаційних процесів в Україні відповідно до історичного контексту та комплексний аналіз ролі міста як об'єднувального центру мережі соціокультурних комунікацій в Україні на певному історичному етапі

3

Систематизація концепцій урбанізаційних процесів, напрацьованих світовою історичною думкою, та адаптація їх до українських реалій

Практична значущість

1

Використання матеріалів дослідження у викладанні навчальних курсів «Українські історичні студії» та ін.

2

Використання матеріалів дослідження у підготовці магістрів спеціалізації «Історична урбаністика»

3

Формування у студентів компетенцій, необхідних для отримання фаху «історик-дослідник» шляхом залучення до наукових розвідок і аналізу джерел – виступи на конференціях, спільні публікації

4

Захист здобувачами дисертацій з урахуванням відповідної теми

5

Створення програми і змістовного наповнення дисципліни за вибором (києвознавство), підготовка навчального посібника

6

Формування експертних навичок здобувачів освіти «Історична урбаністика» у питаннях функціонування міста як адміністративного, освітнього, культурного, релігійного, економічного центру, що уможлиблює майбутнє працевлаштування випускників в органах місцевої влади та самоврядування

Результати виконання наукового дослідження будуть відображені у проміжних річних звітах, колективній монографії, статтях, у т. ч. у фахових виданнях і часописах, що входять до наукометричних баз даних

Науковий продукт

1 ➞ Публікація статей у наукометричних базах даних

2 ➞ Розробка і впровадження спільних проектів викладачів і студентів кафедри щодо реалізації основних завдань дослідження у формі спільних публікацій у наукових часописах, спільних доповідей на науково-практичних конференціях різного ґатунку, підготовка спільних видань викладачів, студентів, аспірантів за напрямками наукової теми (ОПП 012.00.01, 013.00.01)

3 ➞ Підготовка до друку колективної монографії та методичних рекомендацій з результатами розробки наукової теми: місто у вирі війн і революцій; місто як комунікативний центр; інтелектуальна діяльність міських спільнот; українське місто і практики тоталітаризму: XX ст. тощо

4 ➞ Проведення щорічних всеукраїнських конференцій «Київ і кияни в соціокультурному просторі України»

5 ➞ Використання матеріалів дослідження у підготовці магістрів спеціалізації «Історична урбаністика»

Виконавці

Анна ГЕДЬО,
д. і. н., проф.

Соціокультурні аспекти урбанізаційних процесів в Україні
(XVIII – початку XX ст.: джерелознавчий аспект)

Віталій АНДРЕЄВ,
д. і. н., проф.

Вивчення міст Наддніпрянщини як осередків
інтелектуального життя України

Віталій МИХАЙЛОВСЬКИЙ,
д. і. н., проф.

Міста українських земель у XV–XVI ст. як адміністративні центри

Віталій ЩЕРБАК,
д. і. н., проф.

Соціально-економічні зрушення у містах
Гетьманщини другої половини XVII ст

Олександр БОНЬ,
к. і. н., доц.

Соціокультурні трансформації радянського міста
періоду раннього тоталітаризму

Марина БУДЗАР,
к. і. н., доц.

Місто в Україні XIX ст. як осередок соціокультурних комунікацій

Виконавці

Ольга ТАРАСЕНКО,
к. і. н., доц.

Університет Св. Володимира XIX ст.
як осередок вищої освіти Києва

Євген КОВАЛЬОВ, к. і. н.

Освіта у контексті міської культури XIX століття

Олег ІВАНЮК, к. і. н.

Міське середовище Наддніпрянської України у тревелогах,
мемуарах, листах мандрівників XIX – поч. XX ст.

Руслан КУЦИК, к. і. н.

Інформаційна політика російської імперської влади щодо
населення міст під час Першої світової війни

Богдан БЕЗПАЛЬКО

Вплив радянської пропаганди на міське освітнє середовище (1930–1940)